

De vera religione

21

Articul^o.xiiiij. **Q**uod possibile est tales artes cogere lib^e ex hois arbitriu^m. ad voluntate suue desideriu^m alteri^m. Error. et conan facie est ipsu^m et nephariu^m. **A**rticul^o.xv. **Q**uod iō artes profane bone sunt et a deo/ quod h^eas obseruare. quod eas q^uod vel sepe enenit sicut vietes eis q^uod vel predicunt vel q^uod bonu^m q^uod puerit ex eis. Error. **A**rticul^o.xvi. **Q**uod tales artes demones vacue cogunt et copellunt et non poti^m ita se cogi singulat ad seducendos hoies. Error. **A**rticul^o.xvii. **Q**uod tales artes erint impios per sortilegia. per carnificiones. per iuocaciones demonum. per quasdam iuultuatoes. et alia maleficia. nullus unq^u effectu mysterio demonu^m subseq^uet. Error. **N**a talia permittit q^uod deo pertingere ut patuit i magis pharaonis. et aliis pluri es. vel ad probationem fidelium. sicut hec Bene. xiiij. vel in crudelitate boim digna flagellatoe^m vel qui abutentes seu pulsantes pro malâ fidē aut alia peccata nefaria daci sunt in reprobum sensu. et demerent sic illudi. **A**rticul^o.xviii. **Q**uod boni angeli includant in lapidibus et secreta imagines vel vestimenta. aut alia faciant q^uod in istis artib^m pertinet. Error. et blasphemia. **A**rticul^o.xix. **Q**uod saguis opape vel hedi vel alteri^m aialis vel ogamenu^m virginem. aut cornu leonis et silia. habeant efficacia ad cogendos vel repellendos demones mysterio hinc artiu^m. Error. **A**rticul^o.xx. **Q**uod imagines de cerevelo plumborum vel cera alba vel rubea vel d^elia materia. baptisate et exorcisate. per secrate. s^ez poti^m exerceat hinc predicas artes. et sub dieb^m certi^m habeant virtutes mirabiles q^uod in libris talium artiu^m recitat^e. Error in fide. in p^{ro}bis natura. et astrologia vera. **A**rticul^o.xxi. **Q**uod ex talib^m et fide dare. non sit idolatria et fidelitas. Error. **A**rticul^o.xxii. **Q**uod aliqui demones boni sunt. alioq^u benigni. alioq^u oia scientes. alioq^u nec saluati nec damnati. Error. **A**rticul^o.xxiii. **Q**uod fumigationes q^uod sunt in hinc opatioibus pertinet in spus. aut q^uod sunt debite eis. Error. **A**rticul^o.xxiv. **Q**uod unq^u demon sit rex orientis. et posseditum suo merito ali^m occidentis. ali^m septemtrionis. ali^m mendi. Error. **A**rticul^o.xxv. **Q**uod intelligentia motrix celi influat in animam rationalem sic corporei celi in corpore humanu^m. Error. **A**rticul^o.xxvi. **Q**uod cogitationes ure

intellectuales et volitiones interiores sufficiat causent a celo. et q^uod per aliquā traditio nē magica tales prūt scā. et per illā de eis certitudinalē indicare sit liciti. Error. **A**rticul^o.xxvii. **Q**uod quascūq^u artes magicas possimus deuenire ad visionē dñi ne eentie vīscō et spiritu^m. Error. **A**cta sūt hec et p^{ro}maturā crebrāgint nos et deputatos nros examinationē cōclusa. in nrā p^{ro}gregatio generali Parisius apud sanctū matrinū de mane sup hoc specialiē requisitos. Anno dñi. Ad. cc. xcij. die. xix. mensis septembri. In cuius rei testimoniu^m sigillū dicte facultatis p^{re}sens l^ebris duximus apponendū.

Finis.

Incipiūt propositio

nē venerabilis cancellarij Parisien. Joannis de Herson sup assertiōibus fratr. Matthhei grabon ordinis p^{re}dicator^m in consilio cōstanti. in causa fidei. de vera religione et pfectiōe. Quibus p^{ro}positionib^m tredecim doctores maiores. q^uod p^{ro}curiū munidus habuit in theologia. de diversis vniuersitatib^m p^{ro}p^{ri}as assertiōes adheserūt.

Ruueredissimum i^m xp^o pat^r tri ac dño p^{re}stantissimo dño Antonio cardinali veronensi Johannes cancellarius giliensis. b*u*lliē obedire. Ruueredissimum pat^r sup sce dula pretermissu^m p^{ri}nitate viaz ex commissio dñi nři mibi transmissa m^{de}o p^{ro}for me ad r^umissionē ruueredissimi p^{ri}is ac dñi mei ac p^{re}ceptoris p^{ri}cipni dñi cardinalis camei racei^m quāmissionē i script^m ego vidi. et huic adhereo. pat^r si opus fuerit ad declaratōnē nō veniore^m s^ez forte latiorē. Scriptū constat^e p^{ro}p^{ri}a manu die tercia aprilis. Anni millesimi q^uodringētū decimotau^m.

Habitas et ad obedientie mentū ser p^{ro}pones sequentes cu^m totidē corollarijs offerūt vob^r ruueredissimo p^{ri} dño cardinali veronensi. iudici in hac parte p^{ro} me Johanne cancellarij Parisien.

Prima p^{ro}p^{ri}o. Sola religio xp^oi ana est p^{ro}p^{ri}e vere zanthonomatice dicenda religio quam

¶ 4

Propositiones

Ripos obseruant pfectissimo et sumo modo
Patet prima ps. qd ex religione christiana non
est salus. Sed et pte nullus pot negare christi
anum. qd sicut ea docuit christus in euangelio
sic fecit. qd cepit facere et docere.

Propositio secunda

C Religio christiana non obligat ad obser-
uantia consilio nego cum voto nego sine vo-
to. p. qd iā non eēt consilia sed pcepta.

Propositio tertia.

C Religio christiana pot absq voto obli-
gante ad consilia pfecte. imo pfectissime ob-
seruari. p. d. xpo qd non legi sonisse consilia
qui fuit in sue legis pfectissim obseruantur
p. insup d ap̄lis et discipulis et xp̄ianis in
primitiva ecclia. quoq multi erant xorati
multi possessioes habuerunt quidam in coi.
qdā in xpo. multi subiciebant solis prela-
ris suis ep̄is et curatis. Cōstat itaq qd non
erant de religionib⁹ basili⁹ vel Augustini.
qd nōdū fuerat institute. vel p eccliam ap-
probate. nec talibus regulis subdeabantur

Propositio quarta

C Religio xp̄iana non requirit ad pfectio-
nem obseruationē tā i pceptis qd i consili-
is. qd supradicta alia religio. quales dicunt
obseruantes institute p sc̄o Basili⁹ et au-
gustini et c. et quales anselm⁹ vocat religio-
nes facticias. patet ex pcedentib⁹.

Propositio quinta.

C Religio es hmoi facticias satis ipropue-
abusine et forsan arrogante dicte sunt statut
pfectiois. p. qd statutis impfectissimos
tales religiones pfecti. sic notat Aug⁹. qd
non peiores repente qd eos qui in hmoi reli-
gioib⁹ defecerūt. Et aliud declarat hec ab-
usio vel usurpatio nois. qd fin illos qd no-
uit post sc̄os doctoresosi sunt tali vocabu-
lo status pfectonis. ille stat⁹ non dicit apud
religiosos pfectioē hītā vel equisita. sicut
est de statu platoz s̄ tñmō dicit pfectioē
acquirēdā. Cōstat autē qd pfectio acquirendā
no est iā acquisita. Et iō melius nomi-
nare ē vie qdā vel infra seu dispōnes ad p-
fectioē acquirendā. qd dicereē statut⁹ pfecti-
onis. imo et sicut hmoi statut⁹ sic dicit⁹ din-

git et iūnat qdā ad pfectioē obseruatōz ve-
re religiois xp̄iane. sic et multos ipedit atq
p̄cipitat qdā tūt⁹ fuerat in seculo remāisse.
qd displice deo stulta et infidel⁹ pmissio. qd
se vel indiscrete sumit. vel nō obseruat⁹

Propositio sexta.

C Religio xp̄iana perfecti pot et obser-
uaria papa cardinalibus et platis etā si nul-
lo voto sint astricti. ultra legē dei. qd simili-
ces religionū facticias pfectores. p. qd sūt
in statu perfectionis exercende.

Primum corollariū

P Equi primo qd acceptio reli-
gionis sicut frat̄ matheus iaco-
vita describit in sedā acceptōne
vbi vult declarare qd est p̄prie et
anthonomatice religio ē nedū
stulta et iana. s̄ et hēticalis blasphemā qd
dicat sic. Alio mō inq̄ acceptē hoc nōmen
religio fin qd a religādo dī p̄t hō obligat
se ad ea qd p̄tinent essentialit ad statū per-
fectionis. et illo mō dī anthonomatice tñ d
illis qui sunt in aliqua de approbatis regu-
lis pp̄prie dictis pfecti cuiusmodi sunt Au-
gustini basili⁹ bndicati fr̄asci et c. Patet co-
rollariū ex pcedentibus deducēd ad hoc
inconveniens qd xp̄os et papa et plati nō ob-
seruāt vel obsernāt etentialit statū per-
fectionis. qd s̄. nō pfecti sunt regulas p̄dicas
imo nec deberet dī d̄ vera religio nisi im-
proprie et analogie. p̄ primā ppositionem
qd solide fundata ē. Nec est credibile qd au-
gu. et san. tho. hoc somniauerunt. Tā et si
possunt in religione xp̄iana assignari duo
modi viuēdi/seculariū vīc et illoz qui pro-
fitent religiones facticias. qd cois vīsus re-
ligiosos appellat. Nō tñ iradistinguēt isti
modi. qd multa qd p̄ueniūt talib⁹ religios.
p̄ueniūt et p̄uenire possit ve et meritorie m̄l-
tis sedlarib⁹ imo et pfect⁹ sic p. d̄ platz qd se
i statu pfectōis exercēde etā maiores qd mi-
nores sic se curati. p̄t mlti tenet p̄ sanctū
Secundū corollariū. Seq̄t tho.
sc̄o qd ex religioes facticias pot alijs cuj
voto simplicia vel sine eoto xp̄ianā religio
nem i suis pceptis et pfectis pfectre obseruare
Et dicere qd tale votū simplex si fieret esset
nullū et p̄ nō voto deberet computari. ē ap-

tissimus error et insanus. sic tamen iste fratres post circa finem. et in fine sui scripti ultimi

Corollariū tertium X

Sequitur tertio quod tota doctrina istis innotescit scilicet et sane fantasie immo et blasphemie. Propterea non est mirandum si hoc cuncte menti dato multa posuerint et deducunt conatus est. ut quod implicet predicationem aliquem de seculo suare consilium paupertatis vel castitatis et obedientie. immo quod hoc est mortale peccatum esse religiosas facticias quod solus vocat vera religiones. et quod papa non posset dispescere quod a aliis in seculo sic obseruaret consilium paupertatis etc. Et quod dicens oppositus est hereticus. nec valerio sua quod si seculariter voueret paupertatem ageret extra illud preceptum. Non occides quoniam multis modis possit secularis sicut et religiosus vivere decent et sufficienre in consilione proprio. immo et nihil hunc nisi labores manuum suarum potest etiam aliquis in seculo sicut perficit et veretur vovere solenniter castitatem. prout in saecordibz. Cur non sit ratione possit obedientia plato suo seculari et cum secularibus in causa fidei suo sedlari et cum sedlariis in causa fidei

Corollariū quartum

Sequitur quarto quod factores et defensores istius se arcedi seu repellendi. et nisi defuisse voluerit/ grauitate punieendi. ita in quod non larebuntur. si repianent effrenes et discholi et scandalos in suis obseruationibus persertim in contemptu platorum suorum secularium et curatorum iuxta mente decretarium. contra tales editar.

Corollarium quintum

Sequitur quinto quod dominus noster papa qui seculariter est et sibi sui cardinales et plati et maiores et minores in seculo dominum celeriter et vehementer opam dare quod talis doctrinia pestifera ac blasphemica atque iniuriosa eis extirpet in die

Corollarium sextum

Sequitur sexto quod si autor talis doctrine cum suis factoriis inuenient pericula et menagias. et alogo tamen est platus suus quod magis et doctores. et in omnibus quod in scriptis domini sic attestari. quod non habeat facultatem reddendi et deteriora perpetrandi. sicuti et hoc plures fecisse

recedendo. s. a plato suo et iudice. et non sit ab hac concilio. Alii sunt et validis medicis tibus et per actum est iura canonica quod dimittitur

Sequitur tenor respondeo

suis doni cardinalis cameracensis. de qua s.

Eueredissime patre et domino. Suo

per secedula papalre sigillo

viro sigillata mihi ad instigatio

nis instigatio in quadam causa fidei in

deo deliberatione mea ista esse

propositum. Quod coram reverendissima paternitate

vera conuocatio theologorum qui sunt in hoc sacro con-

cilio: quibus proponatur causa. et comunicatur in

vicem coi delibratione sine contensione dic-

cat tandem unusquisque in publico id quod sibi vi-

debet conformitatem ad sacram scripturam. Et illuc

ego in favore fidei volo libenter interessere. non

enim de talis causa in tenebris vel particulariter munari. sed coiter et in luce. ut quilibet qui inter-

terent possit vel docere vel doceri dum se mutuo

quilibet intelligat. et taliter modus fuius in hoc con-

cilio in causis fidei mihi commissis. et nihil

ominus quod nescio si occurrit occasio quod

non possem interessere in conocatione promissa.

dico quod mihi occurrit ut sequatur. Propo-

sitiones sive conclusiones super quibus fit inquisi-

tio. hanc fundamentum patrum et conclusionis principale quod est erroneous. repugnans nedum ratione

theologice et morali. sed etiam obseruationi pri-

mitiue ecclesie quod scribitur. Acce. iiiij. ubi sicut for-

ma dicitur. Multitudis autem credentium erat cor-

venia et aiavna. nec quisque eorum quod possidebat

aliquid suum esse dicebat sed nec quicquam egere esse

inter illos etc. Constitutaque in illa congregati-

one primaria fuerunt multi exorati. et aliudi

versari propositiones seculares qui. s. non erant

astricti per votum ad tria consilia euangelica ca-

stitutae obedientie et paupertatis quae admodum

sunt professi religionum per beatum Basilium

benedictum et augustinum ac similes introductarum

quod iste posuit homines per conclusiones appellat

veras religiones tanquam ex illas non sit vera

religio quod falsum est. immo hereticum si sic per

precisione intelligatur. Omnis christiana vera est reli-

gio etiam apud seculares. ut iacobus in ca-

nonica sua notans expedit. Sunt igitur in di-

ctis propositionibus multe clausule apposite et

ultra predictum principales fundamenta-

lem errorum. Seculares non poterunt invere sine

Conclusiones fratris

ppro q̄ p̄tinet magnā temeritatē scandalū
atq; p̄ternā r̄q̄ possent singillati reproba-
n. vt q̄ dicere oppositū illū qd̄ aliq̄ cōclusi-
ones ue cōtinent. sit hereticī. q̄ sit iplicas
p̄ditionē. q̄ sit p̄ctū mortale q̄ omis faci-
ens cōtra iura canonica/peccat mortaliter.
rūta d̄ libibus. Et ligē deliberatio mea q̄
pp̄e ista r̄ sibā q̄ tractat̄ vel libellus a q̄ sit
extracte cōclusiōes seu positiōes antedictae
cōtiner dānādus ē. vt eroneus r̄ temerari-
us r̄ scandalosus. r̄ vt dogma falsū sacre
scripture h̄iū. r̄ p̄oñs q̄ tractatus est here-
ticalis et igni tradēdus. Ceterz de cōposito
re tractatus deliberent dñi iuristē. istis at-
tentis qd̄ agēdū. In testimoniu premisso-
rū pp̄ia manu subsc̄p̄si vester tot̄ pet̄
cardinalis cameracen̄.

Finis.

Sequuntur cōclusio- nes fr̄is mathei grabon ord̄is p̄dicator̄/in sacro sc̄lio p̄stan̄. oblate ad examinadū. 2 q̄s cancellarii p̄ansien̄. positiōes sc̄p̄it̄s

Beatissime pat̄ exponit sc̄itati
vestre ex p̄te vii denot̄ oratori
fratri mathei grabon p̄uētus
wysmarie. p̄uētie saxonie or-
dis p̄dicator̄ ac merzeburgen̄.
dyoceb. Qd̄ cū lector ipe et̄is in cōuentu
groningen̄. dioce. traiecten̄. dicte p̄uincie
r̄ ord̄is videret q̄ plures p̄sonas lexus vni-
usq; noue religiōis hitū assūmētes. r̄ que-
tūcula facientes. nullū habuit approbatiū
p̄fitentes. statuētesq; sibi p̄spis singiores p̄
libut̄ volūtatis. r̄ sub simulata denot̄e p̄
plim attrahentes. r̄ multa p̄ veritatē sacre
scripture ac sacros canones atēptates. r̄
eleemosynis xp̄ifideliz domos sup̄mosas
ad modū monasterior̄ regulariū edifican-
tes. r̄ se inuicē in eis iudicetes cū obviatō
ne q̄rūdā ritū mīme q̄ eccliam approba-
tor̄. Cepit sup̄ hoc apnd semetipm arden-
ter cogitare. r̄ an hoc st̄atib; regulifidei r̄ sa-
cris canonib; ecclesia dissimulare deberet
Revolvēsq; diligentiū sacre scripture sc̄tōr̄
q̄ doctor̄ libros r̄ sacros canones q̄sdā cō-
clusiones reprobantes illoꝝ modū vñedi
extrarit r̄ scripture cōmendauit. Quarum
una p̄ncipal̄is est ex qua alie deducit̄ exce-
ptis paucis. Nullus p̄t liceat r̄ mento-
rie immo nec veraciter obegientie paup-

tatis et castitatis. vniuersalia consil̄s cō-
iunctū. extra veras religiones manendo
ac impleare. Ex qua sequit̄ immediate for-
malis consequentia. articulus seu conclu-
sio nona in ordine. q̄ nullus potest predic-
tum paupertatis con. illuz mentore. immo
nec veraciter obsernare. nisi fuerit in statu
spiritualis p̄fectionis sine vere religionis.
Et dico notanter d̄ istis tribus p̄ilijs sim-
pliciter seu vniuersaliter sumptis. Secundū
qd̄ vo r̄ in aliq̄ casu p̄nt laudabiliter r̄ me-
ritorie eē religiones obsernari. Qñ em̄ ali-
quis secularis dat elemosynaz in casu aliq̄
quādo ēa de necessitate preceptū nō teneat
impler illud cōsilium paupertatis in illo ca-
su tm̄. Et qñ cōtinet se ab exorsis ampli-
bus tpe illo qñ illud facere nō tenet. ipse
cōsilium cōtinue in illo casu. r̄ fm̄ quid
tm̄. Qñ etiā obedit aliqui suo p̄lato curato
vel epo. in casu quando hoc de necessitate
preceptū non tenetur obsernat illud obedi-
ente cōsilium in illo casu. r̄ ista possūt ex-
tra religiones videntes voto vel sine voto
deo offere. vnde dicit sc̄tūs Tho.ij.ij. qd̄
in seculo videntes aliquid deo dāt r̄ aliquid
sibi resernat. r̄ fm̄ hoc p̄lati ecclie subdū-
tur. Regulares aut̄ optet totū deo qd̄ h̄ne-
tanq̄ holocaustū offere. r̄ hoc fit r̄ fieri p̄t
tm̄ p̄ tria cōsilia vniuersalia p̄dicta. Et iō
dicat ibidē q̄ ad secularis p̄tinet tm̄ parti-
cularia vota offere. ad regulares aut̄ vni-
uersalia vota. Ende particularia vota di-
cuntur sacrificia more veterum. de cui⁹ ra-
tionē fuit de offertorio deo oblato partem
dare et partem retinere. Universalia vero
vota holocaustū dicuntur. de cui⁹ rati-
one fuit totum deo offere et nihil retinere
qd̄ p̄tinet ad solos religiosus se r̄ sua i mo-
dū cuiusdā holocausti deo dedicantes.
Ex quibus sequit̄ vñdecima q̄ abdica-
re quenq̄ oia p̄pter xp̄im extra p̄dictas reli-
giones manendo seu nisi vera aliquā reli-
gione ingrediat̄ est sibi r̄ suis quoꝝ cura si-
bi in cūmbit vita subtrahere. qd̄ est homici-
dium roth omnī committere. q̄t eius cu-
re subclūn̄. Hec est de mente sc̄tū Tho.ij.
ij. q. xxxiiij. ergumento r̄c. Ex quib; sequit̄
q̄ nullus p̄t abdicationem oīm pp̄e xp̄z
facere extra verā religionem manendo sine
p̄co mortali. quia subtrahet sibi vitam.